

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Theses Theologicae De Charitate

Huygens, Gommarus

Lovanii, [1683?]

Conclusio Undecima. Signa ex quibus colligitur quis amor prædominetur.

urn:nbn:de:bvb:12-bsb10951907-2

„erat aliud quam velle ire, sed velle fortiter & integrè, non semisauciam hanc atque hanc
 „versare & jactare voluntatem partem assurgentem cum alia parte cadente luctantem.
 „lib. 8. Confess. cap. 8. Dicebam apud me intus: ecce modò fiat, modò fiat. Et cum
 „verbo iam ibam in placitum, iam penè faciebam, & non faciebam, nec relabebar ta-
 „men in pristina, sed è proximo stabam & respirabam. Et item conabar & paulò minùs ibi
 „eram, & paulò minus iam jamque attingebam & tenebam, & non ibi eram, nec ar-
 „tingebam, nec tenebam hæsitans mori morti & vitæ vivere. *Ibid. cap. 11.* Voluntas
 „nova quæ mihi esse cœperat ut te gratis colerem, Deus sola certa iucunditas, nondum
 „erat idonea ad superandam priorem vetustate reboratam. Ita duæ voluntates meæ, una
 „verus, alia nova confligebant inter se. „Idem cap. 8. l. 5. Ex his non solum habemus quod
 in S. Aug. simul fuerint junctæ cupiditas vincens & charitas victa, adeoque in illo extiterit
 amor Dei non prædominans; verum etiam quod lentè admodum, sensim & per gradus af-
 cenderit ad amorem Dei prædominantem; quod satis respondet doctrinæ quam Augustinò
 tribuunt Deputati Facultatis Loyaniensis dum aiunt: *Idem S. Doctor distinguit charitatem*
natam, nutritam, adultam, robustam, perfectam. Porro duplici ex capite ita fieri solet in
 peccatoribus, illis potissimùm qui pertinacibus peccatis aut peccandi consuetudine confric-
 ti sunt: nam requiritur ut delectatio terrena, quæ in illis est admodum magna, minuatur
 vel tollatur; & insuper requiritur ut delectatio cœlestis quæ in illis nulla vel admodum
 exigua erat, incipiat vel augeatur, idque eum in modum, ut ubi antea terrena cœlestem
 longè superabat, iam viceversâ cœlestis terrenam superet. Jam verò nec subito fieri solet
 tantum terrenæ delectationis decrementum, nec subito acquiri tam magnum cœlestis in-
 crementum. Patet exemplo avari in quo prædominabatur amor pecuniæ, & ambitiosi in
 quo cupiditas honorum primatum obtinebat &c. Ex his colligi potest in eiusmodi peccato-
 ribus non solum mora, sed etiam mediis opus esse, ut delectatio terrena tantum minuatur
 & cœlestis tantum augeatur. Media sunt timoris & pœnitentiæ exercitia quibus cupiditas
 minuitur, orationes & pietatis opera quibus charitas augetur. Quam moram & media tam
 Confessarii quàm confitentes, quantumvis necessaria, facile negligent aut etiam contem-
 nent ubi tam hi quàm illi sibi persuaserint quod quilibet, adeoque etiam infimus ac initialis
 amoris Dei gradus sit prædominans. Quam persuasionem nimis nocivam esse ostendit simi-
 litudo desumpta à morbo corporali, cui conservando & augendo nil opportunius, quàm
 si æger & Medicus circâ illum, dum gravis & lethalis est, eum in modum errent, ut pri-
 mum ac levissimum curationis initium putent esse perfectam curationem, eoque titulo &
 medicamenta negligant, & morbi incentiva ultrâ non vitent.

CONCLUSIO UNDECIMA.

Signa ex quibus colligitur quis amor prædominetur.

Videtur quibusdam difficile dijudicare, an quis charitate an cupiditate agatur; verum
 cum charitas non querat quæ sua sunt & cupiditas è contrâ non querat nisi quæ sua
 sunt, non adeo difficulter penes fructus sive effectus mala hæc arbor ab arbore illâ bonâ
 distinguitur. *Hi duo, amores, inquit Augustinus, quorum alter sanctus est, alter immundus,*
alter socialis, alter privatus, alter communi utilitati consulens propter supernam societatem, al-
ter etiam rem communem in potestatem propriam redigens propter arrogantem dominationem, al-
ter subditus, alter amulus Deo, alter tranquillus, alter turbulentus, alter pacificus, alter sedi-
giosus, alter veritatem laudibus errantium præferens, alter quoquo modo laudis avidus, alter
amicabilis, alter invidus, alter hoc volens proximo quod sibi, alter subicere proximum sibi, al-
ter propter Proximi utilitatem regens Proximum, alter propter suam S. Aug. lib. 11. de Ge-
 nesi ad litt. c. 15. *Proprios charitatis characteres assignat Apost. 1. Corinth. cap. 13. Cha-*
ritas patiens est benigna est &c. Per proprios similiter characteres exprimit cupiditatem ad
 Galat.

Galat. cap. 5. ubi manifesta opera carnis seu cupiditatis recenset his verbis : *Fornicatio , im-
munditia &c.* In concreto , ut aiunt , amoris sui sive cupiditatis effectus exprimit Apo-
stolus 2. ad Timoth. 3. dum de hominibus seiplos amantibus seu cupidis pronuntiat quod
erunt *elati , superbi &c.* Verum cum hic non tam inquiramus quæ sint signa charitatis &
cupiditatis , quam potius quæ sint signa affectus in nobis prædominantis , & potissimum
quæ sint charitatis , sive amoris Dei prædominantis ; hujus affectus & characteres specia-
liter indagandi sunt. Pro quo iterum notandum illud Augustini : *Pondus meum amor meus ,
eo feror quocumque feror.* Omnis namque amor producit in suo genere reliquos affectus , &
effectus externos ab istis affectibus procedentes : maxime verò hæc obtinent dum amor
quispiam est prædominans reliquis amoribus , sive dum per eum quidpiam amatur tam-
quam finis ultimus ipsius agentis : hic enim est thesaurus ipsius cordis , adeoque de illo
specialiter dictum est ; *Vbi est thesaurus tuus , ibi est & cor tuum.* Mat. 6. Inquirendum
ergò quo præcipue tendere soleant desideria & fugæ : de quibus quis maxime soleat gau-
dere & tristari , quænam præ reliquis sperare ac timere , quò potissimum tendant solli-
citudines & cogitationes : nam si in corde prædominetur amor Dei jam allegata unanimi-
ter testabuntur quod observantia mandatorum Dei præ quavis re aliâ cordi habeatur eo
quod circa illam affectus illi , sollicitudines & cogitationes præcipue occupabuntur. Ex ad-
verso colliges quod amor Dei in hoc illove homine non prædominetur , sed potius amor
alicujus rei create , si mox allegata testentur quod aliquid aliud magis cordi habeatur , quid-
quid demum illud sit , sive pecuniæ , sive voluptates , sive scientia , sive honor , Maritus ,
Uxor , Proles , &c. Pro certo statuendum quod peccans mortaliter creaturam cujus
amore peccat saltem interpretativè plus amet quam Deum , eumque ideo non amet amore
prædominante. Circa signa jam dicta observandum quod sicuti non ex uno affectu colligi-
mus amorem Dei prædominari , ita quoque id non colligamus ex plurium affectuum
quos expressimus unius temporis exercitio quasi nimirum colligatur quispiam habere amo-
rem Dei prædominantem , quia hæc horâ affectus allegati præcipue tendunt in observan-
tiam mandatorum Dei ; sed examinandum quod in tali homine fieri solitum , quia amor
prædominans , sive amor rei quæ tanquam finis ultimus cordis atque ipsius agentis præ
reliquis omnibus diligitur , non solet facile mutari : patet in illis quorum Deus venter est ,
aut quorum avaritia idolorum servitus vocatur , aut qui amore prædominante amant libi-
dines vel honores. Quemadmodum hi affectus vitiosi , dum illorum quilibet reliquis præ-
dominatur , solent esse pertinaces , & ideo per affectus non unius horæ aut brevis dura-
tionis manifestari , ita quoque amor Dei prædominans solet esse constans , adeoque & con-
stanter semetipsum manifestare per signa antè posita. Cave tamen ne hinc inferas amorem
Dei prædominantem esse in hac vita immutabilem ; etenim sicut contingit in aliquibus
avaritiam mutari in liberalitatem , impudicitiam in castitatem , etiam postquam aliquod
ejusmodi vitium præ reliquis cordis affectibus dominatum habuit , ita quandoque evenit
ut amor Dei prædominans vertatur in amorem sæculi. Nec enim ideo negaveris arborem
aliquam fuisse radicatam , quia ventorum aut aquarum violentiâ è terra evulsa est , aut
domum fuisse bene fundatam , quia simili violentiâ dejecta est. Sicuti signa amoris prædo-
minantis ante allegata consistunt in affectibus & cogitationibus , adeoque in internis acti-
bus , ita etiam dantur quæ consistant in externis amoris effectibus. Ex his tamen efficacius
concluditur pro amore sæculi , quam pro amore Dei ; quia pleraque opera externè bona
possunt absolutè pro brevi aliquo tempore procedere ab affectu malo , sed externè mala
non possunt procedere ab affectu interno bono. Dantur nihilominus quedam opera exte-
ternè bona quæ ægrè ab alio affectu quam charitatis procedunt , potissimum si constanter :
ut sunt quæ cupiditatibus nostris singulariter sunt inimica : ex. gr. carnem suam crucifi-
gere , Crucem Domini portare , pro veritate ac justitia honoris ac bonorum jacturam pa-
tienter ferre , aut spe illa consequendi lubenter destitui. Inter hæc præcipue habenda ratio
eorum

eorum quæ adversantur superbiæ vitæ, ut sunt patienter ferre injurias quibus honor noster pessumdatur, pro ejusmodi injuriis beneficia rependere, honores declinare, &c. vel si, prout quandoque contingit, alia cupiditas in hoc illoque homine fuerit principalis concupiscentia, præcipua ratio habenda erit eorum quæ adversus istam cupiditatem sustinentur vel assumuntur. Tertii generis signa partim in internis, partim in externis consistunt: ut si quis quæ status aut officii sui sunt sedulo exterius, & interius Christianè (id est, eo fine quo oportet ut non sibi, sed Deo vivat) peragat. Pro indagando amore Dei prædominante sive ex internis, sive ex externis, notandum, quò illi affectus sunt notabiliores, quò frequentiores, item quo plures, eò cæteris paribus plus probare. Nimis stolidum est quod multi præsertim rudes sibi persuadeant se amorem Dei prædominantem, humilitatem, patientiam, &c. verè habere, quia habent eas in intellectu, per cogitationem vel imaginationem objecti & motivorum, vel idè Deum super omnia amare, quia Deum super omnia per intellectum appreciantur (nam illæ virtutes non in intellectu sed in voluntate resident) vel idcirco antedictas virtutes habere, quia erga illas habent aliquam velleitatem, aut voluntatem absolutam sed inefficacem; tales namque voluntates Augustinus antè conversionem habebat erga castitatem, quam necdum habebat. Vide lib. 8. confess. præcipuè c. 5. 8. & 9.

P E R T I N E N T I A.

I. **E**X his Thesis, potissimum Conclusionè octavâ, sequitur quod ante absolutionem debeat in Penitente esse amor Dei prædominans, non tamen quod debeat esse charitas perfecta per se justificans.

II. Longè præcipua ratio cur facilius jam quàm in Veteri Testamento fiat justificatio, est abundantior gratiæ & charitatis infusio.

III. Neminem, etiam cum Sacramento justificari nisi per amorem Dei prædominantem cum S. Thoma docent antiqui Scholastici.

IV. Inter præcipua Confessarii officia numerandum quod noscere debeat an in Penitente suo Dei amor prædominetur, quandoquidem sine hoc justitia nec acquiri nec conservari possit.

V. Principia Scholæ Theol. Lovan. sunt, Deum agnoscere ut bonorum actuum principium per gratiam per se efficacem; non verò naturam corruptam per determinationem gratiæ possibilitatis: illum sive legem ejus æternam intueri ut morum regulam, non autem probabilitatem: denique profiteri quod Deus debeat esse finis ultimus & cujuslibet actionis & cujuslibet agentis. Primum ostendunt Theses nostræ de Gratia; secundum Theses nostræ de peccatis Ignorantiæ, item de Opinione probabili; tertium hodierna de Charitate.

VI. Sententiæ S. Augustini ex l. 3. Conf. c. 8. Non faciebam quod incomparabili affectu mihi amplius placebat, solum significat amplius placuisse ire in placitum & pactum cum Deo (quod necdum faciebat) quàm percutere frontem, amplexari genua, &c. quæ, ut ait, quia voluit fecit; atque ita nulla restat vel apparens contradictio inter dictam sententiæ, & hanc constantissimè ab Aug. traditam, quod amplius nos delectat, secundum id operemur necesse est. Hac enim agit de eo quod inter opposita, ut sunt agere & non agere, vel agere hoc, & ejus contradictorium, amplius delectat.

VII. Nimis crassa ignorantia vel malitia est dicere, quod secundum Lovanienses omnis actio non relata in Deum sit peccatum mortale; vel quod non relata per amorem Dei super omnia, sit saltem veniale.

F I N I S.